

Ümit Kıvanç: Hrant neydi?

Posted on 19/01/2016

Hrant üç beş ulustan on milyonlarca insana, işlenmiş suçun, yaşanmış felaketin, bugün hâlâ tesirli zehrenden arınma yolunu önerme cesareti gösterebilmiş adamdı. Böyle insanlarla karşılaşmak, her zaman her yerde herkese nasip olmaz.

Dışarıdan gelen, beklenmedik bir sestir. Bir uyandırıcıydı. Her şeyi dışarıda bırakmış, öyle yapınca her şeyin dışarıda kalacağını, size dokunmayacağını sanmış, anlam veremediğiniz huzursuzluğunuz veya kaçmaya çalıştığınız suçluluk duygunuzla öyle, abuk sabuk oturmuş uyukluyordunuz. Önce kulağınıza ulaştı, sonra hafifçe dokunup sizi silkeledi. Kalkıp başınızı çevirdiniz bir defa! Aranmaya başladınız: Kim sesleniyordu, ne diyordu? İç huzursuzluğunuza çare, yüreğinizdeki yüke el atacak bir yardımcı... Bir yardımcı vardı bir yerlerde, ama nerede? Ve kim? Nasıl yardım edecekti size? İnkârınıza inkâr katmanıza engel oldu bir defa. Az yardım mı?

Hikâye anlatıcısıydı. Haksız yere bu payeye nail olanlar utansın. Hikâye anlatmayana, anlattığı şey hikâye olmayana payeyi verip klişe haline getirenler utansın. Hrant, hikâyenizi anlatıyordu. Sizden hiç söz etmeden. O başkalarının hikâyesini anlatıyordu, siz sizinkini dinlemiş oluyordunuz. “Anlatacağım, bir dinleyin” deyişi bile, hikâeydi. “Senin hikâyendir” demeyişi bile, hikâeydi. Anlatabiliyordu, dinletebiliyordu. İtiraz edemiyordunuz. Zalimlerin yüzüzlüğünden, zulme iştirak etmişlerin pişkinliğinden utananların, haksızlığa uğrayanların bakışlarındaki kuvvet ve kırılmışlıkla bakıyordu; yüzünüzü eğmek zorunda kalıyordunuz.

Hrant Dink, bir fırsattı. Agos Türkçeydi, bir fırsattı. Yüzünüzü yerden kaldırma fırsatı. “Ne var, yaşıyorum işte!” diyorsunuz, ama o yükte yaşanmaz aslında. Bu yüzden, nasıl yaşanacağını bulabilmede pek başarılı olamadığınız hayatı, her beş-on yılda bir iyice

yaşanmaz kılabilirdesiniz. Bedeninizden parça koparıp attınız. Sağlığınız bozuldu. Kendi ruhunuzdan parça kopardınız. Eksikliğinizi fark etmiyorsunuz, idrak etmiyorsunuz. Ama hissediyorsunuz. Eksikliğinizi gidermenin fırsatı sunuldu size. Üç kurşunla yere serdiniz. Yüzünüz yerde, yüzünüz görünmüyor. Bu yüzden ufkunuz yok, gökyüzünüz yok, hayalinizde enginlik, rüyanızda mavilik yok, bu yüzden bulutlarınız oyuncaklı değil, şekilsiz, kocaman gri tabakalar. Yüzünüzün olmaması kötüdür. “Yüzü yok” derler. Yüzsüzlük kötüdür.

Hrant, üç beş ulustan on milyonlarca insana, işlenmiş suçun, yaşanmış felaketin, bugün hâlâ tesirli zehrinde arınma yolunu önerme cesareti gösterebilmiş adamdı. Böyle insanlarla karşılaşmak, her zaman her yerde herkese nasip olmaz. Karşılaşanların kıymetini bilmesi, peki, öyle diyelim, yararlanması beklenir. Bilemediler. Beklenmedik yerde gösterilen bu cesaretin bir sebebi, bir gayesi vardı. Sormadılar, öğrenmediler. Ama sezdiler. Pek azı mahçup oldu, değişti, çoğu öfkelenildi. Beklenmedik cesaret, başkalarını korkuttu. Suçlu, suçunun ortalık yerde mevzu yapılmasına katlanamadı. Zehrin eciş bücüş ettiği maneviyat, emir-komuta zinciri içerisinde işlenmiş cinayetten hemen sonra savunmaya geçti. Onun savunması, her zaman saldırdır. Hrant’ın üzerine çullanmak için seferber oldular. Devlet disiplini, okur-yazar-anlamaz hizmetkârların pespayeliğiyle birleşip duvar ördü yoluna. O duvarın önünde kurşuna dizmeleri zor olmadı. Hepsi beraber korkmuşlardı, hepsi beraber öldürdüler.

Onu öldürdükten sonra, artık hem mecburdular, hem alışkındılar, sıra ister istemez vicdan, hak, hukuk, adalete geldi. Onları da öldürdüler.

Toplumumuz, yüzleşemediği 1915’in muazzam kirinin üzerine, bir de Hrant’ı anlayamamış, bağrına basamamış, yaşatamamış toplum olarak, âhir zaman çamuruna bulaştı. Fırsatı değerlendiremediği gibi, dönüp kendine saplanan bir ok daha attı.

“Nerem acıyor?” diye orasını burasını yokluyor, “Bu acı neremden geliyor?” diye durmadan sağını solunu yokluyor. Bulamıyor kaynağı. Ok saplanmış, görmüyor. Kendi oku.

Ve Hrant bir tesellidir. En duymak istemeyen kulaklara bile iki sözcük olsun fısıldayabilmesi, en duymak istemeyen kulaklara dahi iki sözcük olsun fısıldanabildiğini gösterdi hepimize. Cenazesi tesellidir. “Varmış bir yerlerde bir insanlık” dedirtti hepimize. Hatırlanışı tesellidir. Daha ikinci günden bayraklı katil mesajıyla suikastın resmen sahiplenilmesi, ikinci-üçüncü duruşmadan itibaren insanla alay edilen, moral kıran, insanı öfkesinin üzerine kapanıp başka tek laf işitmek istemez hale getiren mahkeme, cinayet şebekesini ve organizasyonunu korumak, kollamak, sahiplenmek için devlet katında gösterilen olağanüstü gayret ve başka her türlü rezilliğe rağmen dokuzuncu senesine girilen bir hak-adalet mücadelesi var ortada. Hrant’ın her meşakkati ve bedeli göze almış ruhundan bir soluk var çünkü bu mücadelenin içinde.

Hrant, bir özgürleştiriciydi. Bu ülkede ilk defa “Hepimiz Ermeni’yiz” diye onun için bağırıldı. Hiçbir sloganda dokunulmamış en büyük yaraya şefkatle ilk pansuman, onun için yapıldı: “Faşizme inat, kardeşimsin Hrant”, çok geç kalmıştı, ama çok şey demekti.

Hrant dediğinizde, yüzünde saygı ifadesi beliren, Hrant’ı hiç tanımamış bilmemiş onca insan var. Her yıl onlarla birlikte anıyoruz arkadaşımızı. Bu kadar hoyrat, kıymet bilmez, farklı olanı sevmez bir toplumda, az şey değil.

Ama ne yapsam, şakalaşarak, tartışarak, itişip kakışarak beraber ömür geçirmek yerine, anma toplantıları düzenliyor oluşumuzu içime sindiremiyorum. Hâlâ olmuyor. Bu yüzden 19 Ocak’ları, bir cinayetin kınandığı, adalet peşinde koşmaktan vazgeçmeyeceğimizin ilan edildiği özel siyasi protesto gösterileri olarak yaşayamıyorum. Giderilemeyeceğini bildiğin halde özlem duyuyorsun, kabaran öfkeni yatıştırmakta zorlanıyorsun, gününe bunlar hükmediyor, akşamına, inat gelip yerini alıyor.

Kaynak: agos.com.tr